

ПЕРЕДМОВА

... 16 червня 2022 р. прем'єр-міністр Італії Маріо Драгі, канцлер Німеччини Олаф Шольц, президенти Франції Еммануель Макрон і Румунії Клаус Йоганніс прибули до міста Ірпінь на Київщині, звільненого від російської окупації. Численні відео- та фотоматеріали зафіксували емоції впливових політиків від побаченого. Міміка разуче нагадувала враження відвідувачів звільнених нацистських таборів: ті ж скам'янілі обличчя, відраза, смуток, збентеження, усвідомлення неоправданого, німі запитання, на які не знаходяться своєчасні й правильні відповіді, але які потрібно знайти, щоб забезпечити світ від повторення у майбутньому.

«Це війна двох світів, двох протилежних філософій, двох кардинально різних цивілізаційних векторів. Тому маємо всі підстави назвати нинішній героїчний і самовідданий спротив українців національно-визвольною війною українського народу проти рашистських окупантів». (Тут і далі у візках — цитати із книги. — Ред.)

Олаф Шольц: *«Це багато говорить про агресивну війну Росії, яка просто націлена на знищення. Ми маємо пам'ятати про це все <...>. Як і Буча, Ірпінь давно вже став символом неймовірної жорстокості російської війни, безглузлого насильства. Жорстокі руйнування у цьому місті — це пам'ятник: ця війна має закінчитися».* Еммануель Макрон: *«На жаль, у Бучі та інших містах було скоєно масові вбивства, це воєнні злочини».* Отож зло, з яким українці зіткнулися у 2014-му і особливо після 24 лютого 2022 р., ідентифіковано: російський імперіалізм. Проте таке визначення не вповні охоплює явище, яке на ембріональному рівні зросло впродовж декількох століть і відкрито проявилось у ХХІ.

«Російська імперія заповзялася нищити українську історичну пам'ять. Влада Московщини всіляко ховала справжню історію Русі, аби позбавити українців правди про те, хто вони є, та довигадувати Московщині “шляхетної” історії за рахунок історії української».

Ймовірно, якби машина часу перенесла нацистську верхівку із 1945 р. в 2022-й, Гітлер та його поплічники, побачивши наслідки злочинів російської армії у Бучі, Ірпені, Гостомелі, Маріуполі, Херсоні,

інших містах і селах України, вважали б, що їхня місія спрацювала — знайшлися гідні послідовники.

Численні задокументовані свідчення очевидців, фото- та кінодокументи закарбували мародерство, насильницькі дії, військові злочини російських вояків. Те, з чим нині зіткнувся світ, становить таку ж, а то й більшу загрозу, як свого часу фашизм і націонал-соціалізм.

«Рашизм є еkleктичним різновидом тоталітарної, фашистської за своєю суттю ідеології. В його підмурку — правовий нігілізм і культ брутальної сили. Йому також притаманний особливого ґибу расизм, втілений в ідеології “русского мира” і в концепції РПЦ про “богообраність” російського етносу».

Трапляється, що навіть аналітики і світові лідери не можуть своєчасно та належним чином розпізнати режим, який править в іншій країні, допоки він не визріє і не проявить себе. Так було з фашизмом, коли навіть чимало визнаних інтелектуалів захоплювалися Муссоліні та його доктриною. Націонал-соціалізм Гітлера, допоки він обмежувався зібраннями у пивних і галасливими маршами, також не надто непокоїв. Коли ж руйнівні концепції, набираючи сили, починають практично діяти, виникає відчуття, що згаяли час, завчасно не розпізнали...

«Нинішні претензії рашистів на “монополюну” перемогу у Другій світовій війні, їхнє відверте зневажання ролі України та інших націй у розгромі нацизму є цинічним блюзнірством, що має на меті замаскувати разючу схожість рашизму з нацизмом і фашизмом та виправдати агресію проти України».

Так сталося й у випадку з путінським рашистським режимом. До того часу, поки рашизм перебував в інкубаційній фазі, обмежувався теоретизуванням про «особливий шлях», «месіанське покликання», «Третій Рим» та «окремішну цивілізацію» росіян тощо, це списувалося на національну зацикленість та самолюбубання і не сприймалося як загроза.

«Найголовніше, що Україну сприймали з її власного голосу. Московії не вдалося відібрати в еліти Гетьманщини цю прерогативу й досягти панування її власної версії, твореної поглинальними інтересами».

Ічкерія, Грузія, Сирія, а особливо Україна стали сигналом, що рашистський монстр визрів і почав пожирати все і всіх довкола себе.

«Від моменту свого формування цей народ не змінився. Його визначальними рисами були і залишаються агресивність, жорстокість, брехливість, підлість, підступність, віроломство. Претендуючи

на світову "велич", "особливу роль" та право повчати інших, він грубо нехтує правилами цивілізованого співжиття, вважає нормою приниження інших, залишається у своїй переважній більшості малоосвіченим і малокультурним».

Фашизм, здавалося, переможений у 1945 р., повернувся, але не «сам по собі». Абсолютна більшість злочинів російських вояків і співробітників спецслужб, які, безумовно, будуть предметом розгляду міжнародного трибуналу, не є спонтанним чи несанкціонованим проявом жорстокості в умовах війни. Вони мають глибоке ментальне, філософське та ідейне коріння, що поволі розросталося з палат московських царів, з палаців російських імператорів, з кабінетів шовіністичних «інтелектуалів», з монастирських келій і патріарших хором Російської православної церкви.

«Колишній ординський улус, який віковою внутрішньою деспотією, гарбанням і гнобленням чужого розрісся до імперії-монстра, нині своєю вкрай агресивною ідеологією і практикою рашизму реально загрожує світовій цивілізації, перетворившись на державу-терористку».

* * *

Ця книга про рашизм — новий вид фашизму, не менш страхітливий і погибельний, ніж той, який Об'єднані Нації перемогли у ХХ ст., про історичні витоки та методи російського експансіонізму й гегемонізму щодо України й українців, решти Європи і всього світу.

«Історико-географічний ареал України постійно приваблював мігрантів та завойовників зі сходу й заходу. Давня історія нашого краю драматична не лише через його геополітичне положення, а й через внутрішню розосередженість на різних пріоритетах».

Спонукою до створення цієї книги стало для авторів усвідомлення необхідності не лише зафіксувати антигуманну сутність рашизму, а й десакралізувати ідеологію «русского мира», який зазіхає на світовий порядок.

«Відповідь на запитання, як могла у ХХІ ст., через тридцять років після розпаду комуністичної імперії, повернутись геноцидна практика сталінської доби, потребує не лише історичних і політологічних, але й філософських, етнопсихологічних і крос-культурних досліджень».

Авторський колектив представлено фахівцями у царині філософії, історії України та всесвітньої історії, політології, дипломатії, мовознавства, які мають значний науковий і практичний доробок. Те, що

до проекту долучилися дослідники з різних галузей і фахівці з різних періодів української та світової історії, дало змогу досягти суголосного інтегрованого погляду на проблему взаємовідносин України з Росією та рашизму як державної ідеології та практики останньої.

«Основними причинами, що спонукали більшовиків жадати влади в Україні, стали геополітичне розташування, українські політичні партії, закорінені в місцевий ґрунт, <...> нарешті український хліб (в широкому розумінні — продовольство) та вугілля, тобто боротьба за життєво необхідні ресурси».

«Продовжувалася практика завезення й підготовки робочої сили для Донбасу за рахунок контингенту переважно з-поза меж України. Цю масу, навіть з етнічних українських теренів, вже тоді переплавляли у так званий народ Донбасу...»

Спираячись на уроки історії, головний посил авторського колективу полягає у донесенні до читачів думки про те, що для уникнення трагічних наслідків потрібно завчасно і колективно протидіяти антигуманним доктринам, під якою машкарою вони не маскувалися б.

«"Спецоперація для вирішення українського питання" триває вже понад сто років. Щоразу українці дають відсіч рашистам різних поколінь та зупиняють їхні спроби повзучого просування "руського мира" Європою».

Автором ідеї створення книги й натхненником проекту був Віктор Огнев'юк — український філософ, професор, академік Національної академії педагогічних наук України, фундатор і ректор Київського університету імені Бориса Грінченка, яскрава непересічна особистість, не позірний українець, державник, людина, яка у перші дні повномасштабного російського вторгнення вступила до лав територіальної оборони, ставши на захист України. Його креативні ідеї та енергія давали наснагу авторському колективу від першого до останнього дня роботи над книгою. Передчасно пішовши у засвіти, Віктор Огнев'юк залишив по собі світло, адже сам був світлою людиною.

Книга пов'язує факти історичного минулого з подіями сьогодення, тож автори розцінюватимуть як успіх проекту, якщо представлені ними судження, факти чи припущення знайдуть відгук серед читачів чи навіть якісь будуть сприйняті як дискусійні й заохотять до більшого зацікавлення темою.